

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.313/2009/10.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2009. szeptember 14-én, 2009.november 11-én és 2009. november 18-án megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és az utóbbi napon kihirdette az alábbi

végzést:

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009.április 27-én kihirdetett 4.B.460/2007/58. számú ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 22.600 (huszonkettőezer-hatszáz) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A megyei bíróság a rendelkező részben írt határozatával vádlottat a Btk.166.§ (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt 11 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a vádlott kényszergyógyítását, rendelkezett továbbá az előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

- Az ítéleti tényállás lényege szerint a szakmunkás végzettségű, erősebb alkatú, alkoholistá életmódot folytató vádlott 2006. november 13-án . szám alatt barátnője, lakásában, annak ismerősét, a lerészegedett sértettet szintén ittas állapotban agyonverésre utaló fenyegetések után bántalmazni kezdte, minek során a sértettet legalább tíz esetben közepes erővel megütötte, majd legalább négy ízben a földön fekvő sértett felsőtestére, hasára taposott. A bántalmazás következtében a sértett sorozatborda törést, fej és belső sérüléseket szenvedett, mely trauma folytán a helyszínen meghalt.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a főbüntetés súlyosítása érdekében.

Másfelől a vádlott felmentésért, a védő elsődlegesen felmentés, másodsorban a büntetés enyhítése végett terjesztett elő jogorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.336/2007/9-I. számú átiratában - és képviselője a fellebbezési tárgyaláson - az ügyészi fellebbezést fenntartva az első fokú ítélet megváltoztatását, a fegyházbüntetés tartamának felemelését, egyéb részekben a határozat helybenhagyását indítványozta.

A vádlott és a védő szintén fenntartották a jogorvoslatukat a másodfokú tárgyaláson. A védő elsődlegesen a bűncselekmény bizonyítottságának hiánya miatt a vádlott felmentésére, másodlagosan enyhébb minősítés, életveszélyt okozó testi sértés megállapítására és emellett a büntetés enyhítésére tett indítványt.

A perorvoslatok nem alaposak.

A bejelentett fellebbezések folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdés értelmében teljes terjedelemben felülbírált.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le és alapvetően megalapozott tényállást állapított meg.

A tényállás azonban kisebb mértékben, elsősorban az elkövetési hely nem megfelelő felderítése, és az orvos szakértői bizonyítás hiányosságai miatt megalapozatlan [Be.351.§ (2) bekezdés a) és b) pont].

Megalapozatlanságot jelent, hogy a megyei bíróság az elkövetési helyen nem tartott bírói szemlét, ezáltal pontosan nem került feltárára, hogy az idős tanú a folyósón miként észlelhette a sértett kihúzását, a vádlotti cselekmény egyes fontos részleteit. Kétségtelen, hogy a szemlét bizonyítási kísérettel együtt már a nyomozó hatóságnak foganatosítani kellett volna, de az a bírósági eljárásban sem mellőzhető, figyelemmel arra, hogy a vád egyik döntő bizonyítéka az érzékszervi fogyatékoságban is szenvedő, idős tanú vallomása, akinek észlelési lehetőségei meghatározók, tekintettel azon tényre is, hogy a tanú egyes körülményeket illetően - látási viszonyok, a lépcsőház megvilágítása - eltérően nyilatkozott az eljárás során.

A felderítetlenség kiküszöbölése végett a másodfokú bíróság a helyszínen bírói szemlét tartott, melynek során kihallgatta tanút is. A szemlén a másodfokú bíróság közvetlenül győződött meg arról, hogy tanú vallomása hitelt érdemlő. A tanúnál nem állapítható meg olyan fogyatékoság vagy egészségromlás, mely tanúvallomási akadályt jelentene. Ezen túlmenően a helyszín adatai alátámasztották a vallomását. A tanú által megjelölt helyről és módon az általa elmondottak észlelhetőek, láthatóak voltak. A helyszíni bizonyítás ekként megerősítette, hogy a tanú az észlelteket a valóságnak megfelelően mondta el.

A megalapozatlanság orvoslása érdekében szükséges volt a sértett halálának okát érintően további orvos szakértői bizonyítás is. A fellebbezési tárgyaláson csak az egyik szakértő, dr. meghallgatására volt lehetőség, mivel szakértő-társa, dr. a külföldi tartózkodása miatt

objektív okból nem volt meghallgatható. Az egyik szakértő távolmaradása ugyanakkor nem képezhette akadályát a bizonyítás lefolytatásának. A meghallgatott szakértő a szakvéleménytől nem tért el, a lényeges szakkérdésekben a közösen előterjesztett véleményt fenntartotta, így további bizonyítás, új szakvélemény beszerzése nélkül is tisztázhatók voltak a még teljesen fel nem tárt szakkérdések.

Dr. szakértő a tárgyaláson megerősítette az érdemi kérdésekben a korábban előadottakat, valamint pontosította a sérülések keletkezési mechanizmusára, a sértettet az egyes testtájakon ért erőhatásokra előterjesztett véleményt. Nyilatkozott továbbá arról, hogy a sértett súlyos sérülései közül egyesek az átlagost meghaladó fájdalom okozására voltak objektíve alkalmasak a halálhoz vezető folyamat során. E körben már a nyomozó hatóság is kérdést intézett az orvos szakértőkhöz, de annak határozott megválaszolására csak a fellebbezési eljárásban került sor.

E szakkérdés kapcsán az ítéletábra a következőkre mutat rá. Kétségtelen, hogy a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény jogi és nem orvos szakértői kategória. Ugyanakkor a minősítés helyes megítéléséhez elengedhetetlen annak orvos szakértő általi tisztázása, hogy az egyes sérülések objektív módon alkalmasak-e az átlagost meghaladó fájdalom keltésére. A minősítő körülmény ugyanis csak a tárgyi és alanyi oldali elemek gondos és alapos egybevetésével állapítható meg. Hangsúlyos ez pusztá kézzel véghezvitt támadás és lényegében nagyobb számú sérülés hiányában.

A tényállást a másodfokú bíróság a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontja, a másodfokú perben felvett bizonyítás, az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján az alábbiak szerint helyesbíti, illetve egészíti ki.

- tanú lakásától, az ajtóval szemben álló helyzetből tekintve jobbra mintegy 6 méterre található a vádbeli események idején által használt lakás.
- A fenti lakások előtti lépcsőházcsoporton, tanú és sértett lakásával szemben álló helyzetből tekintve baloldalon egy nagyobb, a külterületre néző ablak található.
- A 4. oldal utolsó és az 5. oldal első bekezdését a másodfokú bíróság annyiban pontosítja, miszerint a vádlott a sértettet tíz esetben közepes erővel, ököllel a fején, hat esetben a koponyatájékán, 4 alkalommal pedig az arctájékán ütötte meg.
- A 6. oldal 6. bekezdéséből mellőzi, hogy a mellkasi és hasi sérülések rátérdeléstől keletkeztek.
- A sértett sérülései közül a bordatörések, a súlyos hasi belső sérülések az átlagost meghaladó fájdalom előidézésére voltak alkalmasak.

A tényállás helyesbítése és kiegészítése a már jelzettek szerint elsősorban a bírói szemlén és az orvos szakértői meghallgatás adatain alapult. A mellkasi és hasi sérülések keletkezési módját illetően az orvos szakértői vélemény és ténybeli következtetés alapján állapította meg azt a másodfokú bíróság, hogy azok taposás útján keletkeztek. Ezt ekként állapította meg a megyei bíróság a tényállás bántalmazást leíró részében (5. oldal 1.

bekezdés), azonban a sérüléseket taglaló részben már rátérdelést is megjelölt a hasi sérülések okaként (6. oldal 6. bekezdés). A két történeti tényállás-rész között ekként részleges ellentmondás tapasztalható, melyet fel kellett oldani. Összevetve a szakvéleményt más, hiteles objektív bizonyítékokkal, a másodfokú bíróság megítélése szerint okszerűen vonható következtetés a taposás általi sérülés előidézésre. A hasi trauma súlyossága is ilyen keletkezési módot, azaz a sértett megtaposását támasztja alá.

A helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélkezés alapját képezte.

A megyei bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat nagy gondossággal, külön és egymás viszonylatában is helyesen értékelte. Az első bírói mérlegelés kifogástalan, kiegészítést nem igényel.

Az eltérő tényállás megállítására és a vádlott felmentésére irányuló védelmi fellebbezés a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be.351-352.§).

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. Az elsőfokú bíróság e körben is részletes és helytálló indokolással mutatott rá, hogy a vádlott egyenes ölési szándékkal cselekedett. Nem tévedett a különös kegyetlenséget jelentő minősítő körülmény megállapításakor sem. A vádlott a nála jóval gyengébb fizikumú, ittassága folytán fokozottan kiszolgáltatott nőt több ízben megütötte, majd megtaposta, mely többszörös erőbehatások rendkívül súlyos belső, a sértett halálához vezető sérüléseket eredményeztek. Az alanyi és tárgyi körülmények tükrében megalapozottan vonható következtetés az elkövető embertelenségére, függetlenül attól, hogy igen jelentős számú sérülés nem állapítható meg.

A különös kegyetlenség megítélése általában nem jelent jogértelmezési problémát a tűz által előidézett, megfagyással járó, elhúzódo vízbe fojtással véghezvitt, kínzással, rendkívül nagyszámú szúrással, sebzéssel, vagy ütéssel, rúgással elkövetett öléseknél. Relatív kisebb számú sérülésnél azonban elhatárolási problémák merülhetnek fel, főként pusztá kezes bántalmazásnál - mint jelen esetben -, hogy a cselekmény halált okozó testi sértést, alapeseti, vagy különös kegyetlenséggel elkövetett emberölést valósít meg. Jelen ügyben az ölési szándék az irányadó tényállás mellett vitathatatlan, halált okozó testi sértés megállapítására ezért nem kerülhet sor.

A vádlotti cselekmény ugyanakkor nem járt olyan nagyszámú sérüléssel, melyek önmagában alapot adhatnak az emberölés súlyosabb minősítéséhez. A sérülések száma azonban csak egy fontos tényező. Azok jellege, különösen a bordatörések, a belső hasi szervek sérülései, összevetve a sértett kiszolgáltatott helyzetével és a bántalmazás módjával (taposás) már elégséges indokot szolgáltatnak ahhoz, hogy a bíróság megállapítsa a vádlott olyan fokozott kegyetlenségét, mely a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetnének kimondását indokolja. Az elkövető embertelenségét a tett brutalitása, a sértett agyonverése, halálra taposása mindenben alátámasztja.

A védő fellebbezési tárgyalási nyilatkozata kapcsán a táblabíróság megjegyzi, hogy életveszélyt okozó testi sértésnek a vádlotti cselekmény semmiképp sem minősíthető, mert az irányadó tényállás szerint a vádlotti bántalmazás és a sértett bekövetkezett halála között az egyenes okozati összefüggés fennáll, a halálos eredményért a terhelt feltétlen felel.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. A súlyosító körülmények közül azonban mellőzendő az ölési szándék egyenes volta. A követett bírói gyakorlat szerint az eshetőleges ölési szándék enyhít, a direkt szándék azonban nem súlyosíthat. További súlyosító körülmény viszont a vádlott italozó, alkoholista életvitele.

A vádlott büntetlen előélete ilyen tárgyi súlyú büntett elkövetése mellett súlytalan, mint ahogy a büntetési tételhez mérten csekély mérvű időmúlás is.

A bűnösségi körülmények indokolt helyesbítése ellenére a megyei bíróság a vádlottal szemben tett arányos, a büntetési célok elérésére alkalmas büntetést szabott ki. A büntetés eltúlzottan enyhének nem tekinthető, lényeges súlyosítása nem indokolt, ezért az arra irányuló ügyészi fellebbezést a másodfokú bíróság nem találta alaposnak.

A büntetési tétel alsó határát egy évvel meghaladó főbüntetés és az ahhoz igazodó mellékbüntetés értelemszerűen túl súlyosnak sem ítéltető, ezért az enyhítést célzó védelmi jogorvoslat sem vezethetett eredményre.

Az első fokú ítéletnek a közügyektől eltiltásra, a kényszergyógyítás elrendelésére, valamint a járulékos kérdésekre vonatkozó rendelkezései is törvényesek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helyes indokainál is fogva helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A táblabíróság a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2009. november 18.

Dr. Kardos Sándor sk.	. Hágér Tamás sk.	. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 4.B.460/2007/58. számú ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2009. november 18.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke